

Pohjanmaan hyvinvointialueneuvottelu

Aika: ti 19.11.2024 klo 12–15

Paikka: Helsinki, VM kh Jakovara & Teams

Alueen edustajat paikalla:

Marina Kinnunen	hyvinvointialuejohtaja
Torbjörn Lindström	pelastusjohtaja

Alueen edustajat etänä:

Anne Salovaara-Kero	aluehallituksen puheenjohtaja
Pia-Maria Sjöström	sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet
Erkki Penttinen	sektorijohtaja, työikäiset
Heidi Kotanen	vt. sektorijohtaja, ikäihmiset
Marjo Orava	johtajaylihoitaja
Tony Pellfolk	toimialajohtaja, koti- ja asumispalvelut
Sofia Svartsjö	toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyskeskus
Carina Nåls	sosiaalijohtaja

Puheenjohtajisto paikalla:

Ville-Veikko Ahonen	osastopäällikkö, VM, puheenjohtaja
Kari Hakari	osastopäällikkö, STM, 1. varapuheenjohtaja
Tiina Snellman	strategia- ja ohjausyksikön johtaja, SM, 2. varapuheenjohtaja

Ministeriöiden, THL:n & AVI:n edustajat paikalla:

Susanna Huovinen	alivaltiosihteeri, VM
Teija Mikkola	neuvotteleva virkamies, VM
Antti Kuopila	neuvotteleva virkamies, STM
Vesa Syrjä	kehittämispäällikkö, THL
Jari Valtanen	pelastusylitarkastaja, Länsi- ja Sisä-Suomen AVI
Essi Taavitsainen	projektiassistentti, VM

Ministeriöiden edustajat etänä:

Anna Cantell-Forsbom	osastopäällikkö, STM	etänä klo 14.47 asti
Andreas Blanco Sequeiros	johtaja, STM	
Kirsi Kaikko	johtaja, STM	

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja avasi tilaisuuden klo 12.00.

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätös: Todettiin osallistujat, käytiin lyhyt esittäytyminen ja hyväksyttiin asialista muutoksitta.

3. Yleiskatsaus hyvinvointialueen tilanteesta

3.1. Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen arviointipäällikön puheenvuoro

Arviointiraportin oli kirjoittanut arviointipäällikkö Katja Croell, mutta häntä kokouksessa sijaisti kehittämispäällikkö Vesa Syrjä.

THL:n näkemys on, että Pohjanmaan hyvinvointialue alue on kyennyt jatkamaan määrätietoisesti talouden tasapainottamista. Pohjanmaan hyvinvointialueen väestö voi hyvin ja lähtötilanne on hyvä. Alueella on myös väestöryhmiä, jotka aiheuttavat huolta esim. nuorten psyykinen hyvinvointi. Rokotekattavuus alueella on heikoin. Alueen on siirrettävä painopistettä ennaltaehkäiseviin palveluihin ja kehitettävä etä- ja digipalveluita.

Päätös: Käytiin läpi THL:n arviointipäällikön keskeiset huomiot tilanteesta. Merkittiin tiedoksi etä- ja digipalveluihin liittyvä tilannekuva ja rokotekattavuudesta käyty keskustelu.

3.2 Aluehallintoviraston pelastustoimen edustajan puheenvuoro

Aluehallintoviraston mukaan merkittäviä edistymisiä ei ole tapahtunut viime vuoteen verrattuna. Valtakunnallinen strateginen tavoite tulipalojen määrän puolittamiseksi ei ilmene toiminnassa. Tuleville vuosille investointeja on suunniteltu paloasemille ja ne ovat tarpeen. Laite- ja kalustehankinnat ovat myös tarpeellisia ja vaikuttavat palveluiden saatavuuteen ja laatuun.

Päätös: Käytiin läpi aluehallintoviraston keskeiset huomiot tilanteesta.

4. Hyvinvointialueen muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

Puheenjohtaja alusti Pohjanmaan hyvinvointialueen tilanteesta todeten, että tilanne ei ole alueella helppo, mutta joillakin alueilla tilanne on vielä huonompi. VM:n edustaja kertoi lyhyesti talouden tilanteesta. Vuoden 2023 osalta tarvevakioidut sote-nettokäyttökustannukset asukasta kohden olivat hyvinvointialueista suurimmat. Pohjanmaalla sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeeseen perustuvat

kustannukset ovat maan korkeimmat. Tämä haaste on tunnistettu paikallisesti, ja palveluja on nyt selkeästi lähdetty karsimaan.

Todettiin, että alueen on siirrettävä painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin (ml. etä- ja digipalvelut) sekä vähennettävä raskaampien palvelujen tarvetta. Toisin kuin muilla alueilla, digi- ja etäpalvelujen kehittäminen etenee varovaisesti, vaikkakin uudistus muuten etenee vakaasti.

4.1 Hyvinvointialueen edustajien alustus tämän hetken tilanteesta

Alueen edustajien mukaan Pohjanmaan hyvinvointialueella on kaikki mahdollisuudet saada alijäämät katettua vuoden 2026 loppuun mennessä. Palvelutoiminnassa raskaat palvelut ovat vähentyneet. Vaikka säästetään paljon, kehittämistä ei olla romutettu. Haasteena ovat olleet vuoden aikana kahdet koko organisaation yt-neuvottelut ja yksi pienempi yt-neuvottelu.

Lasten, nuorten ja perheiden tilannekuvassa lasten ja nuorten rikollisuustilanne on huolestuttava. Poliisin kanssa on kehitetty ankkuritoimintaa ja nyt suunnitellaan yhteistä yhteistyöfoorumia, jolla ehkäistään jengiytymistä. Työikäisten tilanteessa nuoret aikuiset miehet ovat nousemassa tilastoissa esille. Työikäisten palvelutehtävissä on otettava käyttöön toimintakykymittareita, jotta voidaan arvioida palvelutarvetta ja vaikuttavuutta. Ikäihmisten palveluissa kevyempiä palveluita on kehitetty ja vahvistettu. Intervallihoitoa on tehostettu keskittämällä paikkoja muutamaan yksikköön alueella. Raskaammissa palveluissa tavoitteena on vähentää vuodepaikkoja.

Päätös: Käytiin läpi hyvinvointialueen yleiskatsaus tilanteesta sekä tilanne päätöksenteon, lasten, nuorten ja perheiden, työikäisten ja ikäihmisten osalta. Merkittiin tiedoksi talouden tilannekuva ja hyvinvointialueiden edustajien pitämät katsaukset.

4.2 Aiempien toimenpidesuosituksen seuranta

Syksyn 2023 neuvotteluissa annettujen VM:n ja STM:n toimenpidesuosituksen toteutumista ei ollut enää tarpeen käydä uudelleen läpi, koska ne käytiin jo aikaisemmissa asialistan kohdissa.

Pelastustoiminnan yhteistoiminta-alueiden yhteistyö on alkanut hyvin pelastustoimessa. Tällä hetkellä ei ole suoria säästötavoitteita tai paineita alueen pelastuslaitoista kohtaan. Taloushaasteet hidastavat kehitystä paloasemahankkeissa ja muissa isoissa hankkeissa. Kalusto on hyvällä tasolla. Alueella panostetaan henkilöstön perehdyttämiseen ja kouluttamiseen sekä ohjeistusten parantamiseen.

Päätös: Käytiin läpi vuosi sitten annetut SM:n toimenpidesuositukset ja merkittiin tiedoksi alueen antamat vastaukset.

4.3 Muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

Pohjanmaan hyvinvointialuejohtaja kertoi lyhyesti muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanteesta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on ollut haastetta, johon pyritään vastaamaan uudelleen organisoinnilla. Samoin yhteistyössä kuntien kanssa on ollut haasteita. Pelastustoimen integrointi jatkuu pohjoisella alueella, kuten pelastuslaitoksen integroiminen hyvinvointialueeseen. Pelastuslaitoksen organisaatio uudistetaan ja toimintaa kehitetään mm. tehtyjen arviointien pohjalta. Pelastustoiminnan YT-alueiden yhteistyö on alkanut hyvin pelastustoimessa.

Päätös: Käytiin läpi hyvinvointialueen esitys tilanteesta. Merkittiin myös tiedoksi keskustelu tilakysymyksiin liittyen.

5. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen erityiskysymykset

5.1. Ministeriöiden omat teemat

STM:n edustaja alusti ministeriön teemasta liittyen lastensuojeluun mukaan lukien palvelutarpeen arviointi ja rokotekattavuus. Pohjanmaan hyvinvointialueella pulmat ovat lastensuojelun palvelutarpeen arvioinneissa. Arviointien määräaikaisten noudattamisessa on ollut paljon ongelmia ja ne toteutuvat Pohjanmaan hyvinvointialueella alueista huonoiten. Kaikilla alueen lastensuojelun sosiaalityöntekijöillä enimmäisasiakasmäärä ylitti laissa määritellyn asiakasmäärän. Lisäksi alueen rokotekattavuus on maan huonoimpia.

Pohjanmaan hyvinvointialueen edustaja totesi, että lastensuojelun problematiikka on tiedossa ja se on moniosainen ongelma, joka on ratkaistava monella eri tavalla. Alueella on panostettu lasten ja nuorten sosiaalihuollon peruspalveluihin.

SM:n edustaja alusti ministeriön teemoista pelastustoiminnan toimintavalmiudesta ja väestönsuojeluun varautumisen suunnittelusta. Palvelujen saatavuuden näkökulmasta alueella ei ole puutteita. Sen sijaan suorituskyyvyssä on puutteita. Palvelut kuitenkin toimivat. Toimintakuntoisen sopimushenkilöstön ja päätoimisen henkilöstön saatavuudessa on haasteita. Tähän panostaminen on tärkeää. Henkilöstön osalta todella merkittävä osa on eläköitymässä tämän vuosikymmenen aikana. Väestönsuojelun varautumisen osalta on tunnistettu huolet ja suunniteltu kehittämistoimenpiteet. Väestöhälytysjärjestelmä edellyttää kehittämistoimia.

Päätös: Käytiin läpi STM:n teema lastensuojelusta mukaan lukien palvelutarpeen arviointi ja rokotekattavuus. Käytiin läpi alla oleva SM:n nostamat teemat Hyvinvointialueen tulee laatia sodan ajan uhkan riskianalyysi ja väestönsuojeluun tarvittavien tarpeiden kokonaisuus. Lisäksi alueen tulee laatia suunnitelmat, muodostaa väestönsuojeluorganisaatio, tehdä tarvittavat varaukset, kouluttaa henkilöstö sekä harjoitella toimintaa säännöllisesti yhteistyössä muiden viranomaisten, kuntien ja toimijoiden kanssa. Pelastuslaitoksen väestöhälytysjärjestelmä vaatii kehittämistä.

Merkittiin tiedoksi alueen vastaukset ministeriöiden teemoihin.

5.2. Hyvinvointialueen oma teema

Pohjanmaan hyvinvointialueen edustajat alustivat hyvinvointialueen omista teemoista liittyen asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen pysyvään rahoitukseen ja tulevaisuuteen, Vanhan Vaasan sairaalan vaikutuksiin Pohjanmaan hyvinvointialueella ja kaksikielisen henkilöstön riittävyyteen pelastustoimen kaikkiin tehtäviin.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksesta käytiin laajempaakin keskustelua. Se on esh:n keskittämisesetuksella (aikoinaan Vaasan sairaanhoitopiirille ja nyt edelleen Pohjanmaan hva:lle) annettu lakisääteinen tehtävä. Kyse on kansallisesta yhteensovittamisen tehtävästä. STM on asetuksen perustelumuiotiossa todennut, että keskus ei vaadi perustamisvaiheen jälkeen lisää määrärahaa toiminnan ylläpitoon. Hyvinvointialueiden lakisääteiset tehtävät rahoitetaan rahoituslain mukaisella rahoituksella, ellei muuta ole säädetty. Valtionavustuksia ei voida käyttää lakisääteisten tehtävien rahoittamiseen: Valtionavustuksena myönnettävää rahoitusta ja yleiskatteellista rahoitusta ei voida pitää keskenään vaihtoehtoisina hyvinvointialueiden rahoitustapoina. Jos rahoitusmallia muutetaan, niin siitä tulisi poliittisesti sopia.

Pohjanmaan hyvinvointialueella on haasteena saada kaksikielistä henkilöstöä pelastustoimen tehtäviin. Kaksikielisen henkilöstön tarve näkyy tilanteissa, joissa tarvitaan nopeaa ja selkeää kommunikointia kuten kriisitilanteiden viestinnässä. Pelastusalan oppilaitos ei pysty kouluttamaan tarpeeksi kaksikielistä henkilöstöä maan tarpeisiin, jonka vuoksi sekä suomea että ruotsia taitavaa henkilöstöä on liian vähän. Ruotsissa on mahdollista suorittaa pelastusalan tutkintoja, mutta ongelma on Ruotsissa suoritettujen koulutuksien hyväksi lukeminen Suomessa. Se ei ole tällä hetkellä sujuvaa. Siihen tarvittaisiin tukea. Ulkomailla suoritettavia koulutuksia pitäisi pystyä paremmin hyödyntämään Suomessa. Nopeammilla täydennyskoulutusohjelmilla ja vähemmän aikaa vievillä lupa- ja hyväksyntäprosesseilla voisi saada Ruotsissa koulutuksen suorittaneista henkilöitä nopeammin töihin Suomessa.

Päätös: Käytiin läpi hyvinvointialueen nostamat teemat. Merkittiin tiedoksi alueen antama palaute ja aloite kaksikielisyyden edistämisestä.

6. Ministeriöiden toimenpidesuositukset klo 14.45

Puheenjohtaja esitteli alla olevat ehdotukset ministeriöiden toimenpidesuosituksiksi hyvinvointialueelle.

- Alueen on määrätietoisesti jatkettava muutosohjelman ripeää toimeenpanoa talouden tasapainottamiseksi ja palveluiden uudistamiseksi.
- Alueen on varmistettava lasten, nuorten ja perheiden perustason palveluiden saatavuus.

- Alueen on siirrettävä painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin (ml. etä- ja digipalvelut) sekä vähennettävä raskaampien palvelujen tarvetta.

Toista VM:n ja STM:n toimenpidesuosituksista muutettiin siten, että alueen on jatkettava lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittämistä.

Sisäministeriön syksyllä 2023 antamat alla olevat toimenpidesuosituksukset ovat voimassa 2023–2026.

- Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
- Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
- Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
- Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
- Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Päätös: Annettiin esitetyt toimenpidesuosituksukset. Toista VM:n ja STM:n toimenpidesuosituksista muokattiin.

7. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtaja päätti tilaisuuden klo 15.02.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ville-Veikko Ahonen

Osastopäällikkö
Valtiovarainministeriö

Kari Hakari

Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiina Snellman

Strategia- ja ohjausyksikön johtaja
Sisäministeriö

Marina Kinnunen

Hyvinvointialuejohtaja
Pohjanmaan hyvinvointialue